

Verslag van een openbaar verhoor

De parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening heeft op 8 september 2023 **mevrouw Sabir** als getuige gehoord, die werd bijgestaan door mevrouw Novák.

Voorzitter: Belhaj

Griffier: Sjerp

Aanwezige leden van de commissie: Aartsen, Azarkan, Belhaj, Maatoug, Van Nispen, Van Raan, Sylvana Simons en Slootweg.

Aanvang 13.15 uur.

De **voorzitter**:

Ik verzoek de griffier om de volgende getuige van vandaag, mevrouw Sabir, naar binnen te leiden.

(Mevrouw Sabir wordt binnengeleid door de griffier.)

De **voorzitter**:

Welkom, mevrouw Sabir. U wordt vandaag gehoord als getuige. Dit verhoor vindt plaats onder ede. U heeft ervoor gekozen de belofte af te leggen. Ik verzoek u met de belofte te bevestigen dat u de gehele waarheid en niets dan de waarheid zal zeggen.

(In handen van de voorzitter legt de mevrouw Sabir de belofte af.)

De **voorzitter**:

U staat nu onder ede. U mag plaatsnemen.

Nogmaals goedemiddag, mevrouw Sabir. Dit keer heet ik u van harte welkom namens de parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening.

De Tweede Kamer heeft op 1 februari 2022 besloten een parlementaire enquête te houden naar het fraudebeleid en de dienstverlening van de overheid.

Ik vraag u om tijdens dit verhoor uw microfoon aan te laten staan. De commissie wil u erop wijzen dat degene die aan u bijstand verleent, niet namens u het woord mag nemen.

Dit verhoor zal worden afgenomen door mevrouw Simons en mevrouw Maatoug. Voordat we gaan beginnen, is de vraag of het allemaal duidelijk is.

Mevrouw **Sabir**:

Het is duidelijk, dank u wel.

De **voorzitter**:

Mooi. Dan geef ik het woord aan de eerste vragensteller, het lid Simons.

Mevrouw **Simons**:

Goedemiddag, mevrouw Sabir. U was van 2011 tot 2014 werkzaam als projectleider bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Daar hield u zich bezig met het project Fraudeaanpak door bestandskoppelingen. In dit verhoor wil de commissie het met u hebben over de totstandkoming van het wetsvoorstel Fraudeaanpak door bestandskoppelingen en het Besluit Systeem Risico Indicatie.

Uw afdeling startte in 2011 met het project Fraudeaanpak door bestandskoppelingen. U bent, zoals gezegd, dan projectleider. Wat was de aanleiding voor het starten met dit project?

Mevrouw **Sabir**:

De aanleiding voor de start van dit project was de volgende. We gaven uitvoering aan het kabinetsbeleid, waarin werd afgesproken dat stevig naar fraude zou worden gekeken. Tegelijkertijd, eigenlijk aan de start van deze kabinetsperiode, kwamen er een aantal Kamerbrieven binnen en brieven van gemeenten en Divosa waarin werd aangegeven: kunt u ons meer mogelijkheden geven om bestanden te koppelen, want wij hebben een zware taak, namelijk toezicht houden op de uitkeringen, en daar hebben we bestandskoppeling voor nodig.

Mevrouw **Simons**:

Wat voor partij is Divosa in dezen?

Mevrouw **Sabir**:

Divosa is een partij die gemeenten ondersteunt.

Mevrouw **Simons**:

Dank u. Met welke opdracht bent u aan de slag gegaan bij het project Fraudeaanpak door bestandskoppelingen?

Mevrouw **Sabir**:

De opdracht die ik bij dit project had, was tweeledig. Ik sprak net over een brief van gemeenten, waarin zij een aantal verzoeken deden voor het realiseren van meer mogelijkheden tot bestandskoppeling.

Mevrouw **Simons**:

Gaven zij daarbij aan waarom ze dat verzoek deden?

Mevrouw **Sabir**:

Ja. Zij gaven aan dat zij deze mogelijkheden echt nodig hadden om goed en zorgvuldig toezicht te houden op de rechtmatigheid van de uitkeringen. Zij hebben een grote populatie en een min of meer kleiner bestand aan werknemers. Zij moeten met de werknemers die zij hebben, toezicht houden op alle uitkeringen. Dat gold overigens ook voor UWV en de SVB. Zij zagen daarin als het ware extra mogelijkheden om dat goed te kunnen doen en dat ook efficiënt te kunnen doen.

Het andere spoor dat er was, is het Systeem Risico Indicatie, dat u net ook aanhaalde in uw inleiding. Ik neem aan dat we daar zo meteen nog wat dieper op ingaan. Dit systeem was een methode waarbij gemeenten, UWV, de SVB en de Arbeidsinspectie in een samenwerkingsverband al gegevens deelden om samen op te kunnen treden tegen fraude. Er is een aantal jaren gekeken hoe dat zou werken, ook in overleg met een aantal partijen en het College bescherming persoonsgegevens. Toen is als het ware afgesproken: u, minister, kunt hiermee aan de slag gaan, maar u moet dit wel op een gegeven moment vastleggen in wetgeving. Die opdracht was dus tweeledig: maak een wettelijke basis voor dat systeem en ga samen met gemeenten en uitvoerders na om welke mogelijkheden zij vragen, kijk of je daarvoor een oplossing kunt verzinnen of vinden en welke oplossing dat dan zou moeten zijn.

Mevrouw **Simons**:

U noemde net een aantal partners die samenwerken in een samenwerkingsverband. Was u daarin volledig of kan het zijn dat er nog meer partners in dat samenwerkingsverband zaten?

Mevrouw **Sabir**:

Daar zaten nog meer partners in: het OM, de Belastingdienst en de politie. Volgens mij is dat het hele rijtje.

Mevrouw **Simons**:

Heeft dat samenwerkingsverband ook een naam?

Mevrouw **Sabir**:

Landelijke Stuurgroep Interventieteams.

Mevrouw **Simons**:

We spreken over LSI.

Mevrouw **Sabir**:

LSI, inderdaad.

Mevrouw **Simons**:

Ik wil nog één verduidelijkende vraag aan u stellen over het verzoek van de gemeenten. U zei dat dit vooral gebaseerd was op het feit dat zij instrumenten nodig hadden met betrekking tot toezicht. Is "toezicht" in uw herinnering de term die toen gebruikt is?

Mevrouw **Sabir**:

Nee, "fraudeaanpak". Ze hadden instrumenten nodig, mogelijkheden om fraude en de uitkeringen aan te pakken.

Mevrouw **Simons**:

Dank u wel. Waren naast de partijen die betrokken waren bij de LSI nog andere partijen betrokken bij het project Fraudeaanpak door bestandskoppelingen?

Mevrouw **Sabir**:

Dat zegt mij zo even niets, nee.

Mevrouw **Simons**:

Heel goed. Ik wil met u spreken over de rol van de betrokken partijen. U heeft het niet genoemd, maar ik weet dat ook het Inlichtingenbureau bij LSI betrokken was.

Mevrouw **Sabir**:

Ah, dat bedoelt u. Ja, ja, ja.

Mevrouw **Simons**:

Mijn vraag is: wat de rol was van het Inlichtingenbureau?

Mevrouw **Sabir**:

Het Inlichtingenbureau zat niet feitelijk in de LSI. De rol van het Inlichtingenbureau was ... Het instrument waar we het net over hadden, SyRI, konden we alleen vormgeven als we daar een aantal waarborgen inbouwden. Want als je veel persoonsgegevens aan elkaar verbindt, dan is het natuurlijk wel belangrijk dat je daar ook belangrijke waarborgen aan koppelt. Het College bescherming persoonsgegevens had in 2006 in een kader dat het had opgesteld, gezegd: in principe kunnen wij ons erin vinden dat geautomatiseerde bestandskoppeling plaatsvindt, maar dat moet wel op basis van risico-indicatoren. Het Inlichtingenbureau was een partij die deze bestandskoppeling in feite uitvoerde. De gegevens die werden verzameld, gingen naar het Inlichtingenbureau toe en werden daar geanonimiseerd. Er werd gekeken welke gegevens onderzoekswaardig waren. Dan gingen ze naar de SIOD, zoals die destijds heette, waar er nog een keer naar werd gekeken. Pas na die tweede slag werden personen of bedrijven waar mogelijk iets mee aan de hand was, teruggegeven aan de partij die daarnaar had gevraagd. Dat kan dus een gemeente zijn, een UWV of wat dan ook. En die partij moest het vervolgens nog een keer onderzoeken: is hier echt wat aan de hand of is het een toevalligheid dat deze persoon of dit bedrijf aan mij is teruggegeven?

Mevrouw **Simons**:

Dat waren de waarborgen waarover u zei dat die nodig zijn om de koppeling te kunnen maken tussen gegevens en die nodig zijn om rechtmatig uitvoering te geven aan alle stappen die volgen?

Mevrouw **Sabir**:

Aanvullend waren er nog een aantal waarborgen. Die waren als volgt. In de wet werd een vrij breed palet aan gegevens genoemd die gekoppeld zouden kunnen worden. De wettelijke basis voor dat brede palet lag in de materiewetten, zoals ze die noemen. Dat is dus de bijstandswet of de WW. Maar omdat we volgens deze wet de gegevens met elkaar in verband mogen brengen en in samenhang mogen bekijken, was er een waarborg: als wij dat instrument wilden inzetten, dan moest er sprake zijn van een concreet project gericht op een bepaald doel. En die projecten moesten passen binnen het jaarprogramma van de LSI. De LSI zei dus ieder jaar of elke twee jaar: waar hebben wij nou de grootste problemen, waar hebben wij het meeste last van? Dat kon uitkeringsfraude zijn, dat kon ook faillissementsfraude zijn.

Maar daar lag al een onderbouwing van "waar gaan we ons mee bezighouden?", "waar zijn de grootste problemen?" Als partijen daarop een project wilden starten, dan moest dat een afgebakend project zijn dat zich zou richten op een wijk, een sector of wat dan ook. En dan moest vervolgens opnieuw de stap worden gemaakt: welke gegevens uit de set aan gegevens die in principe beschikbaar zijn, hebben we dan specifiek nodig? En dan werd er ... Wij zouden dat nu een "DPIA" noemen. Toen bestond dat woord nog niet.

Mevrouw **Simons**:

Wat betekent dat überhaupt?

Mevrouw **Sabir**:

Volgens mij staat het voor data privacy impact assessment. Het komt uit een verordening. Het wil zeggen dat je voordat je persoonsgegevens met elkaar deelt of daar iets mee doet, kijkt of daarvoor een wettelijke basis is en of je die echt, echt, echt nodig hebt voor dat doel, want anders mag je ze niet gebruiken. Dat werd dan door de projecten gedaan. Nou, als die zorgvuldigheidstappen allemaal waren doorlopen, dan kon het project starten en dan kwamen we waar ik u net over vertelde.

Mevrouw **Simons**:

Goed. We zullen hierop straks in dit verhoor nog even terugkomen.

Mevrouw **Sabir**:

Ja.

Mevrouw **Simons**:

Ik vroeg net naar de rol van het Inlichtingenbureau. Die heeft u zeer goed uitgelegd. Ik ben ook benieuwd naar de rol van de LSI binnen de context van uw project.

Mevrouw **Sabir**:

De rol van de LSI. Zoals ik net aangaf, was dat al een samenwerkingsverband. Ik meen sinds 2003. In dat verband keek men dus met elkaar hoe men gezamenlijk fraude kon aanpakken. Er zijn ook verschillende projecten onder de regie van de LSI geweest. Zoals ik net al zei: als we met elkaar gegevens willen delen, dan moeten we dat zorgvuldig doen. De Wet bescherming persoonsgegevens was er sinds 2001. Wij zijn dus eigenlijk vanaf dat moment, ook met de Autoriteit Persoonsgegevens, gaan kijken hoe we dat op een zorgvuldige manier kunnen doen. Wat zij dus

in feite deden, was met elkaar bekijken hoe wij in gezamenlijkheid fraude kunnen aanpakken.

Mevrouw **Simons**:

Heel duidelijk. Dank u. Wat waren uw verwachtingen ten aanzien van het wetsvoorstel?

Mevrouw **Sabir**:

Dat het wetsvoorstel bij zou dragen aan een samenleving waarin middelen terecht komen waar ze horen en dat er geen misbruik van wordt gemaakt, dat het daar een bijdrage aan zou leveren. Daarnaast is de wet ... Ik denk dat we dat ook niet onvermeld moeten laten. Wij leggen als ministerie, als samenleving of wat dan ook de uitvoerders best een hoge last op. Zij moeten ervoor zorgen dat uitkeringen goed terecht komen en zij moeten daar toezicht op houden. In onze ogen kan dat eigenlijk niet zonder dit soort mogelijkheden. Dus de wet was in feite ook bedoeld om uitvoerders te ontlasten en ervoor te zorgen dat ze hun werk beter konden doen.

Mevrouw **Simons**:

U zegt: in onze ogen kan dat niet zonder deze middelen.

Mevrouw **Sabir**:

Mhm.

Mevrouw **Simons**:

Mag ik vragen waarom u dat zegt?

Mevrouw **Sabir**:

Als je geen mogelijkheden hebt om gegevens te delen ... Stel dat je een gemeente bent en verder niks weet van de achtergrond van je cliënten. Dan moet je je baseren op de ambtenaren die je hebt en in hoeverre je daarmee mensen kunt bezoeken, mensen kunt bevragen of wat dan ook. Dat is beperkt, want je kunt maar voor een beperkt aantal mensen meer aandacht hebben. Daarnaast hebben we ermee te maken dat mensen ook niet altijd alles doorgeven of zeggen. Sommige mensen houden informatie achter, mensen of bedrijven. Dat is heel menselijk. Op het moment dat je gebruikmaakt van elkaars gegevens, kun je gericht kijken waar er een extra aanleiding is om verder te onderzoeken en kun je dus gericht je werk doen. Je kunt de mensen die je hebt als organisatie efficiënter inzetten.

Mevrouw **Simons**:

Je kunt de mensen efficiënter inzetten. Toch hoor ik u zeggen: het is noodzakelijk om gegevens te delen als je die opdracht goed wilt uitvoeren. Ik zoek even het verschil tussen "het is noodzakelijk, dus de enige optie" en "het versterkt de opties die je al hebt, je kunt gericht aan het werk".

Mevrouw **Sabir**:

Het hangt af van hoe je in een bepaalde tijdgeest naar dingen kijkt. In de tijdgeest waarin we zaten, was fraudeaanpak ontzettend belangrijk. Het was dus ook in feite – "not done" is niet een goed woord – echt niet de bedoeling dat er ergens iets naar boven kwam van een persoon die of een bedrijf dat iets verkeerd had gedaan en dat de minister dat niet wist of een gemeente dat niet wist. Daar werd echt op gestuurd. Los van die tijdgeest – ik ben het met u eens dat het een afweging is – vragen we aan de minister om ervoor te zorgen dat de middelen rechtmatig worden besteed en vragen we dat ook aan gemeenten, UWV en SVB. Dus in die context moet u dit zien.

Mevrouw **Simons**:

Dank u. Het kwam al kort ter sprake, maar uit ons onderzoek is ook gebleken dat al vrij snel werd besloten dat een wetswijziging wenselijk was, zoals u uitlegde, om dat doel van het project Fraudeaanpak door bestandskoppelingen te bereiken. Is op enig moment de afweging die wij zojuist maakten bij uw weten ook gemaakt? Is er discussie geweest over de noodzaak van de wetswijziging?

Mevrouw **Sabir**:

De noodzaak van de wetswijziging stond vanaf het begin vast.

Mevrouw **Simons**:

Wat was op dat moment de uitvoeringspraktijk? Ook daar heeft u natuurlijk al een klein beetje iets over gezegd. Gemeenten hebben een beperkt aantal ambtenaren dat ze kunnen inzetten. Dat zal onderdeel geweest zijn van die uitvoeringspraktijk. Kunt u meer voorbeelden geven van hoe de uitvoeringspraktijk er op dat moment uitzag?

Mevrouw **Sabir**:

U bedoelt los van deze mogelijkheid?

Mevrouw **Simons**:

Ja.

Mevrouw **Sabir**:

Ja, los van die mogelijkheid. Hoe de uitvoeringspraktijk er op dat moment uitzag? Er waren al mogelijkheden om bestanden uit te wisselen. Daar was al een wettelijk kader voor. Op dat moment was het mogelijk om tussen twee partijen gegevens uit te wisselen, maar niet met meerdere in een bredere doelbinding. Dus op dat moment was het mogelijk om tussen twee partijen gegevens uit te wisselen. Wat bijvoorbeeld voor gemeenten al geregeld was of wat al de staande praktijk was ... Daar had het Inlichtingenbureau trouwens een rol in. Dat was de rol van het Inlichtingenbureau. Als iemand bijvoorbeeld een bijstandsuitkering heeft, mag iemand niet meer hebben dan een bepaald vermogen. Als je boven een bepaald vermogen uitkomt, word je gekort op je uitkering. De gemeente moest toetsen of dat zo was. Als je nou bijvoorbeeld kijkt naar een auto. Je kunt een auto hebben als cliënt. Die auto kan heel veel waard zijn of het kan een achtstehands autootje zijn dat je al heel lang hebt. Wat het Inlichtingenbureau deed, was bijvoorbeeld in het voorbeeld van die auto kijken naar de waarde van die auto en dan alleen de auto's die een hoge waarde vertegenwoordigden aan de gemeenten doorgeven, zodat gemeenten niet iedereen die een auto had weer hoefde te onderzoeken, of een huis et cetera. Dat was op dat moment de staande praktijk.

Mevrouw **Simons**:

Dank u. In juni van 2012 komt de Inspectie Werk en Inkomen met een rapport. Het rapport gaat over de effectiviteit van bestandskoppelingen. De inspectie concludeert dat het gebruik van bestandskoppelingen in enige mate heeft geleid tot het vaststellen van fraude en onrechtmatig gebruik. Die mate is echter beperkt door de matige terugkoppeling van gemeenten en daardoor kan de inspectie geen conclusies trekken over de werkelijke effectiviteit van bestandskoppelingen. Gaf dit rapport nog aanleiding voor uw afdeling om verder onderzoek te doen naar de effectiviteit?

Mevrouw **Sabir**:

We hebben geen verder onderzoek gedaan naar de effectiviteit. Wij hebben ons gebaseerd op de cijfers die we hadden, die de projecten tot op dat moment al hadden opgeleverd. Wat we wel hebben gedaan, is in die wet opnemen dat er een verplichting kwam tot terugkoppeling zodat inderdaad de effectiviteit verbeterd kon worden.

Mevrouw **Simons**:

Dat is dan de manier waarop opvolging is gegeven aan die bevindingen? Of

zijn er nog andere manieren geweest waarop opvolging is gegeven aan de bevindingen uit het rapport?

Mevrouw **Sabir**:

Als u het heeft over deze specifieke aanbeveling, dan is daar op die manier opvolging aan gegeven.

Mevrouw **Simons**:

Wat was het ambtelijk advies bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ten aanzien van bestandskoppelingen ten behoeve van fraudebestrijding?

Mevrouw **Sabir**:

Het ambtelijk advies was om hier invulling aan te geven en een aantal dingen in wetten te regelen.

Mevrouw **Simons**:

Kunt u daar een voorbeeld van geven. Een aantal dingen, zoals?

Mevrouw **Sabir**:

Ja, ik zal dat inderdaad doen. Ik gaf net aan dat de gemeenten met een aantal vragen waren gekomen. Wij hebben kritisch gekeken naar de vragen of de wensen van gemeenten en we hebben die vervolgens in een aantal categorieën ingedeeld. Een aantal dingen kon al, maar daar was onbekendheid mee. Een aantal dingen kon niet. Dat was gewoon niet mogelijk binnen de wettelijke kaders. Dan hebben we het bijvoorbeeld over strafrechtelijke gegevens. Die kunnen gewoon niet gedeeld worden. Een aantal dingen kon zonder wetwijziging worden geregeld. Dat was een kwestie van een IT-systeem of een afspraak met elkaar maken. Dan paste dat gewoon al helemaal binnen de wet. Een aantal dingen moest per wet geregeld worden. Dat zijn ook dingen die in deze wet geregeld zijn. Wat in die wet is geregeld, is dat bijvoorbeeld namen van gedetineerden die in het buitenland in een gevangenis zitten door worden gegeven, zodat kan worden gekeken of zij een uitkering hebben. Die uitkering kon dan gestopt worden.

Mevrouw **Simons**:

Dank u. Ik ga het woord geven aan mijn collega mevrouw Maatoug.

Mevrouw **Maatoug**:

Mevrouw Maatoug neemt even een slokje water.

Mevrouw **Sabir**:

Dat lijkt mij heel goed.

Mevrouw **Maatoug**:

Het conceptwetsvoorstel Fraudeaanpak door bestandskoppelingen, waar we tot nu toe over spreken, gaat over het gebruik van bestandskoppelingen bij fraudebestrijding. Het conceptwetsvoorstel bevat een artikel dat specifiek ingaat op het gebruik van het Systeem Risico Indicatie, ook wel SyRI genoemd. De procedure bij bestandskoppeling wordt in dat artikel beschreven. Wat waren de stappen in een project waarbij bestanden zouden worden gekoppeld voor fraudebestrijding volgens het oorspronkelijke conceptwetsvoorstel?

Mevrouw **Sabir**:

Sorry, ik weet niet waar u op doelt met "oorspronkelijke".

Mevrouw **Maatoug**:

De wet is een paar keer gewijzigd en aangepast. Het gaat dus om de eerste versie van het wetsvoorstel, zoals opgesteld bij het ministerie van Sociale Zaken.

Mevrouw **Sabir**:

Oké. Ten aanzien van dat systeem is gewijzigd dat op het moment dat ... Zoals ik net zei, kijkt het Inlichtingenbureau naar een analyse en vervolgens de SIOD. De gegevens van de mensen die niet als risicovol naar voren kwamen, werden meteen vernietigd. Van de uiteindelijke groep die overbleef, mochten de gegevens maar twee jaar bewaard blijven. Er is afgesproken of in de wet opgenomen dat er een register zou komen waarin ...

Mevrouw **Maatoug**:

Ik onderbreek u even, mevrouw Sabir. Het helpt als u dit aan de hand van een voorbeeld doet. Dan is misschien wat duidelijker hoe het werkt. U had net bijvoorbeeld het voorbeeld van een auto. Kunt u deze stappen dus nog eens langslopen met een wat concreter voorbeeld?

Mevrouw **Sabir**:

Sorry, dat gaat te diep voor mij. Ik ben niet helemaal bekend met de ins en outs van de werking van dat systeem.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. Gaat u verder met waar u was. De gegevens die u niet gebruikt, gaan

dus weg en u mocht de gegevens twee jaar bewaren. Daar was u toen ik u onderbrak. Gaat u verder.

Mevrouw **Sabir**:

Ja. Dat wordt in een register opgenomen. Daarnaast is er de wijziging dat de doelbinding werd aangepast. Dat betreft dus het hoofd van het artikel: "onder deze condities mogen gegevens worden gedeeld". Daar stond bijvoorbeeld eerst "misstanden" in. Dat is weggehaald, want dat gaf de suggestie dat er ook met een ander doel buiten Sociale Zaken gegevens zouden kunnen worden gedeeld. Dat was niet de bedoeling. Dat hebben we dus ingeperkt. We hebben bijvoorbeeld verduidelijkt dat het niet ging om bijzondere gegevens, dus niet om strafrechtelijke gegevens of gezondheidsgegevens. Ik weet niet of dat is waarnaar u op zoek bent.

Mevrouw **Maatoug**:

Wij zijn niet op zoek. Ik stel de vraag. Dit is heel helder. Hoe is dit anders dan de uitvoeringspraktijk daarvoor, die u net aan mevrouw Simons heeft uitgelegd?

Mevrouw **Sabir**:

Dat weet ik niet. Ik weet niet hoe het systeem daarvoor werd toegepast.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. Weet u nog wel wat het nieuwste was of wat het meest anders was dan de situatie daarvoor?

Mevrouw **Sabir**:

Los van de doelbinding die ik net beschreef, waarbij het wetsartikel is ingeperkt ten opzichte van het convenant dat er lag, is er volgens mij ... Nee, sorry, ik kan u daar geen antwoord op geven, want het waren echt andere mensen die zich specifiek met dit systeem bezighielden.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. Een van de grote verschillen is dat de uitvoeringspraktijk daarvoor op basis van een convenant was.

Mevrouw **Sabir**:

Ja, dat klopt.

Mevrouw **Maatoug**:

Een stuk van die praktijk is dus meegenomen en is ook aangepast. U heeft net een paar stappen uitgelegd. Dank.

Ik wil het nu met u hebben over risico-indicatoren. Hoe kwamen de risico-indicatoren voor een verhoogde kans op fraude die gebruikt werden in het Systeem Risico Indicatie tot stand?

Mevrouw **Sabir**:

Ook daar overvraagt u mij, maar ik kan wel in algemene zin wat zeggen ...

Mevrouw **Maatoug**:

Doet u dat.

Mevrouw **Sabir**:

... over hoe risico-indicatoren tot stand komen.

Mevrouw **Maatoug**:

Specifiek in het kader van dit wetsvoorstel.

Mevrouw **Sabir**:

Dat deed onder andere het Inlichtingenbureau, samen met de SIOD. Wat zij deden, was kijken of er iets opvallends naar voren kwam uit bepaalde combinaties van gegevens. Ja, jeetje, nu ga ik heel diep de praktijk in van hoe risicoanalyses werken. Wat je in feite doet, is dat je bestanden aan elkaar koppelt. Dat staat helemaal los van SyRI. Tenminste, het wordt wel gebruikt in SyRI, maar dat is geen onderdeel van deze praktijk; dat doe je op een ander moment. Dan koppel je bestanden aan elkaar en kijk je of er opvallende dingen zijn. Als dat zo is en als die opvallendheid ook wijst op een verhoogd risico op fraude, dan wordt dat een risico-indicator. Een voorbeeld is de loonsomverhouding ten opzichte van het aantal medewerkers die in een bedrijf werken. Als die verhouding heel klein is, dus als het loon gemiddeld niet zo hoog is, werd in die bedrijven in de praktijk vaker de wet overtreden. Dat is dan dus een indicator waarvan je zegt: als we zo'n bedrijf tegenkomen, zouden we daar extra naar kunnen kijken.

Mevrouw **Maatoug**:

Ja. Ik kijk even of ik het goed begrijp. De SIOD deed op basis van grote datasets een analyse – dat schetst u met een handbeweging – en keek wat de verbanden zijn. Was het dan zo dat de gegevens met allerlei techniek de

verbanden lieten zien? Of had men ook hypothesen, bijvoorbeeld over de loonsom, omdat daar al kennis over was? Kunt u daar iets over zeggen?

Mevrouw **Sabir**:

Soms begin je met een hypothese. Soms kom je in de praktijk tegen dat het wel vaker gebeurt. Ik kan u daar een voorbeeld van geven. Dat gaat over het UWV en faillissementsfraude. Het UWV kwam er op een gegeven moment achter dat ... Excuus, ik moet even een stapje terug doen. Op het moment dat een bedrijf failliet gaat, neemt het UWV de betaling over van de lonen van de werknemers. Daarvoor kijkt het terug tot drie maanden voordat het bedrijf failliet is gegaan. Op een gegeven moment kwamen het UWV of een aantal medewerkers erachter dat er in een bepaalde sector wel heel veel bedrijven ineens failliet gingen en dat daar iets raars mee aan de hand was. Toen zijn ze dat gaan onderzoeken. Dat doe je dan bijvoorbeeld door middel van bestandskoppeling of door dossieronderzoek; dat kan op verschillende manieren. Toen zijn ze er inderdaad achter gekomen dat een groep bedrijven vlak voor die driemaandentermijn de lonen verhoogde en allemaal extra mensen in dienst nam, vooruitlopend op dat faillissement. Je kunt je voorstellen dat je daar een indicator op maakt. Ik weet niet hoe; daarvoor zit ik niet diep genoeg in de techniek, maar je gaat dan kijken of er iets is waardoor we zo'n bedrijf in de toekomst sneller kunnen detecteren.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. Dank voor dit voorbeeld. U geeft dus aan: dit zien we in de praktijk en dat herkennen we. Dat wordt dan ook meegenomen. U gaf net het voorbeeld van de loonsom. Kunt u nog wat voorbeelden geven van risico-indicatoren in het kader van SyRI?

Mevrouw **Sabir**:

Ja. Vraag me niet naar de specifieke details, maar bij de Arbeidsinspectie is een risico-indicator gemaakt op malafide bedrijven, in dit geval op bedrijven waar een verhoogde kans bestaat dat ze echt de regels overtreden. Ik weet het niet precies, maar die loonsomverhouding zal daar ook in zitten en wellicht het aantal boetes dat ze eerder hebben opgelopen. Ik werkte daar op dat moment. Vervolgens zei een collega van mij: goh, Mirjam, zouden we niet ook nog kunnen detecteren welke bedrijven echt, echt, echt crimineel zijn, dus niet een beetje, maar echt, echt crimineel? Zouden we dat kunnen uitvinden? Toen hebben wij samen een onderbouwing daarvoor geschreven om uit te vinden of dat zo is, dus of je zo'n indicator zou kunnen bedenken. Dan moet je ook een heel DPIA en een PIA et cetera schrijven. Wij hebben daar dus een hele onderbouwing voor geschreven in de zin van: wij willen

uitzoeken of we de heel criminele bedrijven kunnen detecteren op basis van een indicator. Dat is dan de onderzoeksvraag. Voor dat doel ga je die bestanden laten koppelen; dat was op dat moment bij de iCOV, omdat er ook strafrechtelijke gegevens in gekoppeld waren. Dat doe je alleen om te achterhalen of er een risico-indicator is. Al die gegevens worden vervolgens weggegooid, want het doel is: is hier iets aan de hand en kun je daar een risico-indicator op maken? Het antwoord was nee. Wij konden op dat moment geen verschil detecteren. Er is dus geen risico-indicator op die groep bedrijven. Zo gaat dat in feite in z'n werk.

Mevrouw **Maatoug**:

Dus er komt een vraag op, van een collega in dit geval, en dan ga je bedenken hoe je dat doet; je schrijft dat op, je gaat dat testen. Je gaat testen of je het vindt, hoor ik u zeggen.

Mevrouw **Sabir**:

Ja, ja, ja, ja.

Mevrouw **Maatoug**:

En dan is de conclusie bij dit voorbeeld: dat lukt niet, dat doen we niet.

Mevrouw **Sabir**:

Ja. Overigens zitten er intern ook wel heel veel proceswaarborgen in, van juristen.

Mevrouw **Maatoug**:

Daar kom ik zo op.

Mevrouw **Sabir**:

Ja, precies.

Mevrouw **Maatoug**:

U gaf net ook het voorbeeld van een dure auto hebben. Was dat ook een risico-indicator?

Mevrouw **Sabir**:

Ja, dat was ook een risico-indicator.

Mevrouw **Maatoug**:

Nadat die getest werd, bleek die heel goed te werken en veel voorspellende waarde te hebben?

Mevrouw **Sabir**:

Ja, precies.

Mevrouw **Maatoug**:

Kunt u uitleggen wat dat dan betekent? Zo'n indicator is dan getest. U gaf net dat voorbeeld. Die verklaart dan veel. Wat verklaart die dan?

Mevrouw **Sabir**:

Dat iemand te veel vermogen heeft om een volledige bijstandsuitkering te hebben in dit geval. Het is voor de gemeente een signaal om dat dan te onderzoeken. Je moet dit ook onderzoeken als gemeente. Je mag daar niet automatisch een boete voor opleggen, want ook een systeem kan een fout maken.

Mevrouw **Maatoug**:

Ja. U begon zelf al over de waarborgen. Welke waarborgen waren er om te kijken of de bijzondere persoonsgegevens, of zoals u net aangeeft, het patroon dat men in massa ziet, ook hier van toepassing zijn? Hoe gebeurde dat?

Mevrouw **Sabir**:

In het specifieke voorbeeld waar ik zelf bij betrokken ben geweest, werden gegevens van verschillende organisaties gekoppeld, dus van UWV, van de gemeenten en van ons, de Inspectie SZW. Wij hebben ieder onze eigen DPIA geschreven, dus daarmee onderbouwd dat dat goed is. De organisatie die in feite die koppeling voor ons maakte, is ook een overheidsinstantie. Intern leggen wij dat dan natuurlijk voor. Ik bedoel: er zijn juristen die daar meekijken. Uiteindelijk krijg je daar wel of niet een akkoord op. Ook de organisatie die dat in feite uitvoert, doet voor zichzelf dezelfde toets, dus die toets is op de goede manier onderbouwd. Klopt het? Zo'n organisatie, iCOV in dit geval, wil natuurlijk ook niet dat zij verkeerde dingen doen, zeg maar, dus dat zijn de waarborgen die zijn ingebouwd.

Mevrouw **Maatoug**:

Ja. We hebben die nu een beetje in het algemeen geraakt. Nu even wat specifieker. Er is een idee. U gaf net een voorbeeld dat een collega zegt "ik heb een idee" of "we vinden dit" of "de mensen van de SIOD zien dit patroon in de data". Dan ging er een groep aan de slag en die ging uitwerken hoe je dat zou kunnen doen. Dan heb je een indicator. Dan is het voorbeeld een dure auto hebben terwijl je ook een uitkering hebt.

Mevrouw **Sabir**:

Ja.

Mevrouw **Maatoug**:

Wat zijn dan de waarborgen? Welke stapjes worden er dan gezet om te controleren dat de gegevens en de uitkomsten juist zijn en dat er niet onderscheid gemaakt wordt op een onrechtmatige grond? U noemde net juristen. Wat doen die dan om dat te waarborgen?

Mevrouw **Sabir**:

De juristen kijken aan de voorkant mee, bij de onderbouwing, of dat past binnen het wettelijk kader dat er ligt, dus de Wet bescherming persoonsgegevens en de bijstandswet en de andere wetten die relevant zijn in dit verband.

Mevrouw **Maatoug**:

De jurist zegt: het mag. En dan?

Mevrouw **Sabir**:

Dan kijkt het Inlichtingenbureau, of wie ook die koppeling uitvoert, ook of zij het eens zijn met die onderbouwing, of dat op een zorgvuldige manier gaat.

Mevrouw **Maatoug**:

Die lezen het dan, die doen het na, die doen ook een analyse? Wat doen die dan bij het Inlichtingenbureau?

Mevrouw **Sabir**:

Die kijken eerst of ze het eens zijn met de onderbouwing en gaan dan die koppeling uitvoeren, ja.

Mevrouw **Maatoug**:

Kijkt het Inlichtingenbureau ook naar eventuele onbedoelde effecten?

Mevrouw **Sabir**:

Nee.

Mevrouw **Maatoug**:

Wie doet dat wel?

Mevrouw **Sabir**:

Het Inlichtingenbureau geeft wel ... Gemeenten, in dit geval, koppelen wel

aan het Inlichtingenbureau terug. Maar u gaat heel diep in, excuus, op materie die niet helemaal de mijne is. Ik ben verantwoordelijk voor het wetsvoorstel en heb dat ook in die hoedanigheid gemaakt. Ook ik moet leunen op mensen die voor dit soort waarborgen zorgen, zeg maar.

Mevrouw **Maatoug**:

Het is heel goed dat u dat aangeeft, dus op het moment dat ik een vraag stel waarvan u zegt "daar heb ik ongemak bij, want dat deed een collega", geeft u dat aan. Ik zal af en toe zo'n vraag stellen en u geeft ook heel goed antwoord, dus dat helpt. Het Inlichtingenbureau koppelt dus de gegevens en keek wel of niet naar de onbedoelde effecten?

Mevrouw **Sabir**:

Dat keek of de uitkomst, namelijk "er is sprake van een te hoog vermogen", werkelijk klopte met de aanname die was gedaan. Dat deden zij door ook regelmatig van gemeenten daar feedback op te vragen, zodat zij eventueel hun model ook aan konden passen, mocht dat nodig zijn.

Mevrouw **Maatoug**:

Duidelijk. We hebben het nu over de praktijk gehad van de waarborgen. Kunt u ons vertellen hoe de praktijk bij de Landelijke Stuurgroep Interventieteams en de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst, of specifiek het LSI, eruitzag bij het gebruiken van die risico-indicatoren?

Mevrouw **Sabir**:

Nee, dat was niet mijn verantwoordelijkheid.

Mevrouw **Maatoug**:

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de heer Paul de Krom, laat ook het UWV naar het wetsvoorstel kijken. Het UWV is overwegend positief over het voorstel, maar waarschuwt voor zogenoemde valspositieven. U herkent dit?

Mevrouw **Sabir**:

Ja.

Mevrouw **Maatoug**:

Kunt u uitleggen wat een "valspositief" is?

Mevrouw **Sabir**:

In dit kader heb ik dat gelezen als dat er een uitkomst uit komt die niet

klopt, dus dat eruit komt dat iemand zich niet aan de regels houdt, terwijl dat in feite wel zo is. En daarom hebben we ook in de wet opgenomen dat UWV dat ook altijd moet onderzoeken als zij een signaal krijgen.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. U heeft dat in de wet opgenomen. Hoe is daar verder mee omgegaan, met deze waarschuwing van het UWV?

Mevrouw **Sabir**:

Door dit in de wet op te nemen.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. Wat is het gevolg daarvan geweest?

Mevrouw **Sabir**:

Dat is na mijn tijd. Ik ben verantwoordelijk geweest totdat die wet is aangenomen.

Mevrouw **Maatoug**:

Om gebruik te kunnen maken van het Systeem Risico Indicatie moet een partij, zoals het UWV, daartoe een verzoek indienen bij de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Voordat de minister dat verzoek kan goedkeuren, vraagt die eerst advies aan de Landelijke Stuurgroep Interventieteams. In deze landelijke stuurgroep zit ook de partij die het verzoek bij de minister heeft ingediend. Klopt het dat in de praktijk een partij die een verzoek heeft ingediend om gebruik te mogen maken van het Systeem Risico Indicatie, medeverantwoordelijk is voor het opstellen van het advies hierover aan de minister?

Mevrouw **Sabir**:

Het advies aan de minister wordt niet door ... Het verzoek wordt door het LSI gedaan; zij kijken inderdaad en zij adviseren. Bij mijn weten adviseren ambtenaren ook.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. Dus ambtenaren adviseren ook, maar het klopt ook dat de partijen die het verzoek hebben gedaan om het project te mogen doen binnen de LSI, ook advies geven aan de minister?

Mevrouw **Sabir**:

Ik moet hier ook leunen op de wet, want ik was niet verantwoordelijk voor

de praktijk van de LSI. Wat wij hebben geregeld in de wet, is dat partijen het moeten onderbouwen en vervolgens een verzoek indienen en dat de minister dat weegt. En dat betekent dat ambtenaren adviseren. Maar u overvraagt me.

Mevrouw **Maatoug**:

Dank u wel. Ik geef het woord aan de voorzitter.

De **voorzitter**:

Ja. We gaan zo meteen even schorsen. Ik had toch nog één vraag, want dat was me niet helemaal duidelijk. Welke waarborgen waren er om ervoor te zorgen dat er geen bijzondere persoonsgegevens potentieel discriminerend werden gebruikt?

Mevrouw **Sabir**:

De waarborg zat erin dat alleen gegevens gedeeld konden worden waarvoor een wettelijke basis was in de WWB en in de WW et cetera, met het doel naar uitkeringen of naar faillissementen te kijken. Daar is geen mogelijkheid om bijzondere gegevens te delen. Wij hebben verduidelijkt in de wet dat dat ook echt niet mogelijk is.

De **voorzitter**:

Dus dat het niet mogelijk was dat er potentieel discriminerende indicatoren in zaten.

Mevrouw **Sabir**:

Dat er geen bijzondere gegevens werden gedeeld, ja.

De **voorzitter**:

U zegt: bijzondere gegevens. Dat is wat anders dan potentieel discriminerend?

Mevrouw **Sabir**:

Bijzondere gegevens zijn gegevens over gezondheid, over detentie, over etniciteit. Dat zijn bijzondere gegevens.

De **voorzitter**:

Helder. Ik stel voor dat we even gaan schorsen.

De vergadering wordt van 14.00 uur tot 14.13 uur geschorst.

De **voorzitter**:

Ik vraag de griffier om de getuige binnen te brengen.

Mevrouw Sabir, we gaan weer verder. Ik geef het woord aan mevrouw Simons.

Mevrouw **Simons**:

Dank u, voorzitter. Ik geef het woord gelijk door aan mijn collega, mevrouw Maatoug.

Mevrouw **Maatoug**:

Mevrouw Sabir, wij willen het nu met u hebben over de adviezen die het College bescherming persoonsgegevens heeft gegeven over het wetsvoorstel Fraudeaanpak door bestandskoppelingen, waar we over spreken. In juni 2012 stuurt het College bescherming persoonsgegevens een advies over de voorgestelde wetwijziging. Het college licht dat advies ook ambtelijk toe in een gesprek waar u bij was.

Mevrouw **Sabir**:

Ja.

Mevrouw **Maatoug**:

Hoelang was u al in gesprek met het College bescherming persoonsgegevens over de juridische grondslag van dit wetsvoorstel?

Mevrouw **Sabir**:

Dit was in mijn herinnering het eerste gesprek dat ik heb gevoerd. Voordat ik begon met de wetsaanpassing, werd er al sinds 2003 met het CBP gesproken hierover.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. Begrijp ik goed dat er sinds 2003 met het College bescherming persoonsgegevens werd gesproken over hoe je nou gegevens en bestanden kunt koppelen?

Mevrouw **Sabir**:

Ja, in een samenwerkingsverband door Landelijke Stuurgroep Interventieteams.

Mevrouw **Maatoug**:

Ja. Kunt u ons iets vertellen over de aard van die gesprekken en hoe het eraan toeging?

Mevrouw **Sabir**:

Wat ik u erover kan vertellen, is wat ik ook heb kunnen lezen in de stukken en dat is dat er vaak is gesproken over hoe dat met de beste waarborgen plaats zou kunnen vinden. Men was eigenlijk van beide kanten aan het zoeken wat dan die waarborgen zouden moeten zijn en hoe dat dan zou moeten. De Wet bescherming persoonsgegevens is in 2001 ingegaan. Het is een wet met heel veel open normen. "Open normen" betekent dat het voldoende gemotiveerd moet zijn of dat het voldoende goed moet zijn. Die begrippen, wat dat nou betekent, daar was iedereen zoekende in. In die zin heb ik begrepen dat dat een prima overleg was, dat ook af en toe scherp was in de zin dat het College bescherming persoonsgegevens zei "zo niet" of "dat wel". Waar we uiteindelijk als departement erg op hebben geleund, is het advies dat het CBP in 2006 gaf over hoe we nou om moeten gaan met bestandskoppeling binnen de WBP. Zij zagen ook dat dit een instrument is dat nodig is voor een goede uitvoering, om ervoor te zorgen dat de wet wordt uitgevoerd, dat middelen goed worden verdeeld en dat uitkeringen goed terecht komen, om het zo maar te zeggen. Het CBP zag ook dat dat noodzakelijk is. Zij gaven aan dat grote bestandskoppelingen à la de vorm van de LSI – ze trokken 'm breder, het was voor meerdere doelen – wel mogen, maar dat dat alleen mag als je gebruikmaakt van risico-indicatoren. Dan kun je daar een vervolg aan geven.

De Tweede Kamer is ook regelmatig geïnformeerd over de voortgang van de gesprekken met het CBP en over wat de stand van zaken was van de projecten en hoe het daarmee ging. Vervolgens is ook in overleg met het CBP en met de Tweede Kamer afgesproken dat er een wettelijke basis gelegd zou worden. En zo geschiedde.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. U schetste net een gesprek. Ik ga zo naar de wet en het advies daarover. Waren het ministerie van Financiën en de Belastingdienst ook structureel onderdeel van die gesprekken?

Mevrouw **Sabir**:

Wij hebben één gesprek gehad waarin wij hebben gevraagd naar een toelichting op hun advies. Daarin hebben wij ook uitgelegd hoe wij daartegen

aankeken. Ik kan me echt niet meer herinneren of de Belastingdienst daarbij zat, wie daar precies bij zaten. Sorry.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. U stipte het al aan, maar hoe verliep het gesprek tussen het College bescherming persoonsgegevens en Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de wetswijziging? Hoe ging dat gesprek?

Mevrouw **Sabir**:

Dat was echt een heel prettig gesprek, waarin we onze wederzijdse standpunten hebben uitgewisseld, een aantal dingen hebben kunnen verduidelijken en waarin we ieder in onze eigen rol dingen wisselden. Wat we daar in ieder geval uit hebben gehaald – laat ik het zo maar zeggen – is dat er geen onduidelijkheid meer was over dingen, dat we wisten waar we het over hadden en waar wel en niet overeenstemming over was. Laat ik het zo zeggen. Ja.

Mevrouw **Maatoug**:

Het college geeft dan een advies. Hoe is het advies van het College bescherming persoonsgegevens na die toelichting ontvangen bij u en uw collega's van Sociale Zaken en Werkgelegenheid?

Mevrouw **Sabir**:

Ik herinner me wel dat we verbaasd waren, omdat het een heel amicaal gesprek was en wij het idee hadden dat wij het goed hadden uitgelegd. Maar verder prima. Weet je, dat is gewoon de rol van zo'n adviesorgaan. Daar ga je dan vervolgens mee verder. Daar vonden we verder niet zo veel van.

Mevrouw **Maatoug**:

Dus?

Mevrouw **Sabir**:

Jammer.

Mevrouw **Maatoug**:

Jammer. Waarom jammer?

Mevrouw **Sabir**:

Je wil natuurlijk altijd dat wat je doet goed wordt ontvangen.

Mevrouw **Maatoug**:

Want wat was het advies van het college?

Mevrouw **Sabir**:

Als ik het goed uit m'n geheugen haal, was het zoiets als "pas indienen na een aantal aanpassingen" of zo. Als u dat bedoelt. Een voorbeeld. Ik laat een aantal dingen nu even liggen, maar het grote verschil – we begrepen overigens later van het CBP waarom dat advies uiteindelijk zo streng was – was dat zij het heel belangrijk vonden dat de gegevens die konden worden gedeeld, uitgewerkt en uitgeschreven in de wet of in het besluit zouden komen te staan. Wij hebben dat op een andere manier ingevuld. Wij hebben daar niet een hele limitatieve lijst van gemaakt.

Mevrouw **Maatoug**:

Ik onderbreek u even, mevrouw Sabir, want we gaan een paar van die punten langs. Dat is fijner, aan de hand van de inhoud.

Mevrouw **Sabir**:

Ja, is goed.

Mevrouw **Maatoug**:

Het college adviseert u in het advies dit wetsvoorstel niet in te dienen.

Mevrouw **Sabir**:

Aldus, ja. Aldus betekent "als je iets aanpast".

Mevrouw **Maatoug**:

Ja, en we gaan nu langs die aanpassingen. We zien in de aangepaste memorie van toelichting van het wetsvoorstel dat die adviezen van het college deels zijn overgenomen. Het college gaat in op de noodzakelijkheidsvereisten. Dat is een van de adviezen die ze geven. Dat gaat over de dringende maatschappelijke behoefte. Er moet sprake zijn van een dringende maatschappelijke behoefte om de vergaande inmenging in de persoonlijke levenssfeer van burgers waarvan we niet zeker weten of ze fraudeurs zijn, te rechtvaardigen. Het college vond het tegengaan van misbruik niet voldoende als dringende maatschappelijke behoefte uitgelegd. Waarom was er volgens het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wel sprake van een dringende maatschappelijke behoefte?

Mevrouw **Sabir**:

Daar was sprake van omdat de uitvoerders en het ministerie hun werk

onvoldoende kunnen doen als we hen niet de mogelijkheid geven om die gegevens te delen. Wij zijn daarin ook ondersteund door de Raad van State. Ze hebben dit punt niet als dusdanig genoemd. We hebben dat vervolgens aan uw Kamer zo voorgelegd, uiteraard met de afwegingen die door ons zijn gemaakt. Want die afweging dient ook op een andere plek plaats te vinden. Ons standpunt – dat werd maatschappelijk breed gedragen – was: je moet gegevens delen om je werk goed te doen. Dat was de maatschappelijke noodzaak.

Mevrouw **Maatoug**:

Ik grijp nu even terug op het gesprek dat u eerder had met mevrouw Simons. Er werd gezegd: we hebben het nodig om ons werk te kunnen doen; het is noodzakelijk. Dat herhaalt u nu ook. Een van de dingen die het college zegt, is: "De grondslag is heel breed. Expliciteer de afwegingen. Maak heel duidelijk waarom je het nodig hebt." U gaf net in uw antwoord aan: als dit niet kon, konden we dat niet doen en werd ons werk belemmerd. Kunt u heel gericht aangeven waarom het belangrijk was om zo'n brede wettelijke grondslag te hebben?

Mevrouw **Sabir**:

Een brede wettelijke grondslag is noodzakelijk om mogelijk te maken dat verschillende partijen gegevens kunnen delen. De Wet bescherming persoonsgegevens zit op dit moment als volgt in elkaar. Als je bijvoorbeeld toezicht houdt op de WW, als je daarvoor verantwoordelijk bent, mag je alleen gegevens opvragen met het oog op dat doel. De facto betekent dit dat je niet met meerdere partijen gegevens kunt delen en die in samenhang kunt beoordelen. Dat is nu geen mogelijkheid in de Wet bescherming persoonsgegevens. Daarom was de brede doelbinding nodig als kapstok. Vervolgens werd een concreet project gestart waarbij die specifieke afweging plaatsvond: wat is nou het doel van dit project en welke gegevens binnen de set hebben we nodig voor dit project?

Mevrouw **Maatoug**:

Hoe is dat advies uiteindelijk meegenomen? Welke aanpassingen zijn naar aanleiding van dit advies verwerkt in het wetsvoorstel?

Mevrouw **Sabir**:

Het college gaf aan dat wij de onderbouwing onvoldoende hadden beschreven. Dat hebben wij verder uitgewerkt. Inderdaad van die niet ... Volgens mij hebben wij ook een punt rondom bijzondere gegevens verduidelijkt.

Mevrouw **Maatoug**:

Maar specifiek: we zitten nog bij de dringende maatschappelijke behoefte.

Mevrouw **Sabir**:

O, u bedoelt specifiek ten aanzien van dit punt.

Mevrouw **Maatoug**:

Ja. Of is het niet aangepast?

Mevrouw **Sabir**:

Dit is wel aangepast naar aanleiding van de Raad van State, maar niet naar aanleiding van het CPB.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. Het college zei: de onderbouwing is niet alleen maar niet goed, maar ook misten de feiten. Het vroeg om een expliciete afweging.

Mevrouw **Sabir**:

Ja, en die hebben we gegeven in de memorie van toelichting.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. Dus de memorie is op basis hiervan aangepast?

Mevrouw **Sabir**:

Ja, precies.

Mevrouw **Maatoug**:

Kunt u een voorbeeld geven van zo'n expliciete afweging? Zou u die kunnen noemen?

Mevrouw **Sabir**:

Een afweging is bijvoorbeeld dat je zegt dat op dit moment ... Laten we even het voorbeeld van de gedetineerde in het buitenland nemen. Als je in een gevangenis zit, mag je geen uitkering hebben. Een gemeente kan daar op dit moment niet achter komen, anders dan dat ze de gegevens van een andere partij ontvangt en daarom is het noodzakelijk ...

Mevrouw **Maatoug**:

Mevrouw Sabir, ik denk dat ik mij niet goed heb uitgedrukt. U heeft naar aanleiding van dit punt de memorie van toelichting aangepast, om de afweging wat duidelijker te maken over de dwingende maatschappelijke

behoefte. Kunt u ons vertellen hoe de memorie is aangepast op dit punt? Ik bedoel dat de onderbouwing beter was en ook de feiten daarvan.

Mevrouw **Sabir**:

Het punt dat ik net heb aangegeven, is dat je alleen maar ... Je hebt een brede doelbinding nodig om in samenhang gegevens te delen en te beoordelen. Dat hebben wij nader uitgewerkt in de memorie van toelichting, want dat was te kort. Dat is wat ik mij ervan herinner.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. Daarnaast gaat het College bescherming persoonsgegevens ook in op het principe van dataminimalisatie. Dat is het principe dat er uitsluitend data worden verzameld en verwerkt die strikt noodzakelijk zijn voor de analyse. Het college vindt de noodzaak van het samenbrengen van verschillende gegevensverzamelingen onvoldoende gemotiveerd. Het college oordeelt dat het onduidelijk is met welke methode en risico-indicatoren de persoonsgegevens worden geselecteerd voor koppeling. Kunt u ons vertellen hoe in het oorspronkelijke conceptwetsvoorstel was gewaarborgd dat alleen strikt noodzakelijke gegevens voor de analyse zouden worden verzameld?

Mevrouw **Sabir**:

U vraagt mij naar het verschil tussen het oorspronkelijke en het aangepaste. Daar kan ik u geen antwoord op geven. Dat gaat zo diep de materie in. Ik kan zeggen hoe het er nu uitziet, maar niet wat het verschil is.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. U gaf net aan dat u na het goede gesprek en het advies ook een beetje verrast was. Waren het grote dingen die moesten veranderen? Of bleef het wetsvoorstel eigenlijk grotendeels intact?

Mevrouw **Sabir**:

Voor een groot deel zat de verandering volgens mij in het besluit, of de toelichting; laat ik het zo zeggen. Het College bescherming persoonsgegevens vroeg een aantal dingen waarvan wij hebben gezegd: daar gaan wij in het besluit nader op in. Als we kijken naar de wet, zien we volgens mij dat het college niet zo heel veel dingen heeft aangepast. De Raad van State heeft een aantal aanbevelingen gegeven voor het wetsartikel. Naar aanleiding daarvan hebben we het wetsartikel aangepast, dus beperkter gemaakt.

Mevrouw **Maatoug**:

Het college geeft een aantal vrij fundamentele punten aan, ook in de afweging. Dat zijn, zo neem ik aan, niet dingen die je kunt doorverwijzen naar het besluit, want in het wettelijke kader maak je de keuze of dat de grondslag is of niet.

Mevrouw **Sabir**:

Dat kun je wel nader regelen in een besluit. Daar hebben we ook voor gekozen.

Mevrouw **Maatoug**:

Wat is de reden om daarvoor te kiezen?

Mevrouw **Sabir**:

Dat je in een besluit vaak kiest voor dingen die je op een lager niveau kunt regelen in een besluit. We zijn wat dieper ingegaan op hoe precies het instrument SyRI zou worden ingericht. Maar de afweging ... Zoals ik net al zei, kan ik echt het verschil niet weten tussen de ene en de andere versie. Maar we hebben er wel voor gezorgd dat de afweging waarom we deze wet en het instrument belangrijk vonden, heel duidelijk in de memorie van toelichting terecht is gekomen.

Mevrouw **Maatoug**:

Ik ga door op een ander punt, ook uit de memorie van toelichting. We maken op dat de wetgever in veel gevallen verwijst naar de uitvoerende partij, die zelf zou moeten toetsen aan principes van proportionaliteit en subsidiariteit. Waarom is ervoor gekozen de toetsing aan deze principes bij de uitvoerende partijen te leggen?

Mevrouw **Sabir**:

Daarmee volg je het stamien van de Wet bescherming persoonsgegevens. Die zegt in feite: degene die gegevens levert, moet een afweging maken. Daarmee volg je dus dat stamien.

Mevrouw **Maatoug**:

En wiens taak is het dan om overzicht te houden?

Mevrouw **Sabir**:

Overzicht?

Mevrouw **Maatoug**:

Ja.

Mevrouw **Sabir**:

De minister van Sociale Zaken, uiteindelijk.

Mevrouw **Maatoug**:

En hoe doet de minister dat?

Mevrouw **Sabir**:

U moet iets specifieker zijn met uw vragen, alstublieft.

Mevrouw **Maatoug**:

Er is voor gekozen om de toetsing van de principes van proportionaliteit en subsidiariteit bij de uitvoerende partijen neer te leggen. U heeft net uitgelegd waarom dat zo is. De minister blijft verantwoordelijk voor het wetgevende kader en voor het houden van overzicht, zo gaf u net aan. Stel dat er dan tussen twee partijen en een derde partij gegevens gedeeld en verwerkt worden en de gevolgen daarvan zijn bijvoorbeeld op basis van de datakwaliteit of de testing waar we het eerder over hebben gehad ... Wiens verantwoordelijkheid is het dan om dat systeem te waarborgen, om dat overzicht te hebben?

Mevrouw **Sabir**:

Uiteindelijk van de minister.

Mevrouw **Maatoug**:

Van de minister. En hoe doet de minister dat?

Mevrouw **Sabir**:

De minister doet dat op basis van ... Hij legt een aantal waarborgen, een aantal eisen, bij partijen neer. Als jij een project wilt starten, moet je aangeven wat het doel is, wat de waarborg is, welke gegevens je nodig hebt et cetera. Hij toetst of dat voldoende is gebeurd. Hierbij sluiten we volledig aan op hoe de Wet bescherming persoonsgegevens in elkaar zit en de voorbeelden die de Wet bescherming persoonsgegevens geeft over hoe je de onderbouwing zou moeten doen.

Mevrouw **Maatoug**:

Versta ik u als volgt goed? Om als minister die taak in te kunnen vullen, is

het wel belangrijk dat de cirkel, de feedbackloop, is: van de uitvoerende partijen terug naar de bewindspersoon?

Mevrouw **Sabir**:

Ja, door evaluaties, door erover te praten of door de resultaten terug te koppelen naar de SIOD, zodat die het model eventueel kan aanpassen, of naar het Inlichtingenbureau. Er zijn verschillende manieren om dat terug te koppelen.

Mevrouw **Maatoug**:

Duidelijk. We gaan naar 2014. In 2014 werkt uw afdeling aan het Besluit Systeem Risico Indicatie. Dat is de algemene maatregel van bestuur waar we net ook al over spraken en die de specifieke regelgeving voor het gebruik van het Systeem Risico Indicatie vastlegt. Voor deze AMvB komt er opnieuw advies van het College bescherming persoonsgegevens. Veel van de kritiek die het college al had geuit bij het wetsvoorstel, haalt het college weer aan bij de algemene maatregel van bestuur. Uit ons onderzoek blijkt dat ambtenaren op het ministerie verbaasd zijn over de kritische houding van het college. Waarom waren de ambtenaren, u en uw collega's op het ministerie, zo verbaasd over de kritische houding van het college?

Mevrouw **Sabir**:

Volgens mij is dat hetzelfde als waar we het net over hadden.

Mevrouw **Maatoug**:

Ja.

Mevrouw **Sabir**:

Volgens mij waren we één keer verbaasd.

Mevrouw **Maatoug**:

Eén keer verbaasd? U was dus de tweede keer bij het advies niet meer verbaasd? Want u kreeg eigenlijk hetzelfde advies als het advies dat u eerder kreeg bij de wet.

Mevrouw **Sabir**:

Dat weet ik niet meer. Nee.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. Ik zal de vraag nog één keer anders stellen in een poging zelf duidelijker te zijn. Heeft de ervaring bij het wetsvoorstel tot overwegingen

geleid om op een andere manier de AMvB op te stellen? Heeft daar nog een afweging plaatsgevonden?

Mevrouw **Sabir**:

We hebben dat inderdaad besproken en we hebben de afweging gemaakt om het advies in die zin niet volledig te volgen, omdat wat het CBP op dat moment voorstelde tot een enorme administratieve lijst van gegevens zou leiden. Wij vonden dat de manier waarop wij het invulden, in feite meer waarde had, omdat wij zeiden: op het moment dat je een specifiek project start, moet je dat goed onderbouwen en dan moet je goed zeggen ... Dat zou niet in het voorstel van het CBP hebben gezeten. Als je daarover doordenkt Stel dat je een hele lijst met gegevens hebt die je volgt en waar je misschien wel een heel telefoonboek of wat dan ook van maakt, dan heb je het risico dat mensen of partijen die zo'n project of wat dan ook willen starten, kijken of dat op de lijst staat. Dan wordt het een administratieve handeling: o, het staat erop, het staat erop, het staat erop; we kunnen van start. Wij vonden dat we door te zeggen dat je op het moment dat je begint met een project, een DPIA moet maken – die bestond toen nog niet, maar dat was het feitelijk – hebben geregeld dat het meer waarde heeft.

Mevrouw **Maatoug**:

Oké. Ik vat het even in mijn eigen woorden samen. Het College bescherming persoonsgegevens gaf een stevig advies. Dat heeft tot een paar aanpassingen geleid, maar een aantal wezenlijke dingen zijn niet aangepast en men heeft later ook niet gevonden dat dat anders moest. Die afweging is gemaakt.

Mevrouw **Sabir**:

Die afweging is gemaakt. Wat we wel hebben gedaan, is die afweging helder maken in het besluit, maar ook in de wet, zodat degenen die na ons kwamen, die afweging ook zouden volgen.

Mevrouw **Maatoug**:

Mevrouw Sabir, ik onderbreek u even. Volgens mij is het heel duidelijk. SZW was het op sommige stukken niet ermee eens. Op andere stukken is die afweging neergelegd. Daar hebben we uitgebreid over gesproken.

Mevrouw **Sabir**:

Ja.

Mevrouw **Maatoug**:

Ik geef het woord aan mevrouw Simons.

Mevrouw **Sabir**:

Dank u wel.

Mevrouw **Simons**:

Dank aan mijn collega. Mevrouw Sabir, zou u mij heel kort en bondig kunnen uitleggen wat de functie is van een memorie van toelichting?

Mevrouw **Sabir**:

Ja. Een wet bestaat uit een deel wetsartikelen, de juridische artikelen, een deel memorie van toelichting en een deel artikelsgewijze toelichting. In de memorie van toelichting probeer je in feite zo goed mogelijk te beschrijven wat het doel van de wet is en waarom je iets doet.

Mevrouw **Simons**:

Dus in de memorie van toelichting is meer ruimte om uit te leggen hoe bepaalde artikelen geïnterpreteerd en uitgevoerd dienen te worden.

Mevrouw **Sabir**:

Ja, wat het doel van een minister of in dit geval het kabinet is met de wet.

Mevrouw **Simons**:

En wat is een algemene maatregel van bestuur?

Mevrouw **Sabir**:

Een algemene maatregel van bestuur is iets wat ... Je hebt een wet, een algemene maatregel van bestuur en een ministeriële regeling. In een algemene maatregel van bestuur worden dingen geregeld die bijvoorbeeld te gedetailleerd zijn voor een wet en waarvan je zegt dat je die regelt op een ander niveau.

Mevrouw **Simons**:

Dus in theorie kan het zijn dat er een wet voorligt waar een memorie van toelichting bij hoort en dat daar tevens nog een algemene maatregel van bestuur op volgt.

Mevrouw **Sabir**:

Ja, dat is heel vaak zo.

Mevrouw **Simons**:

Dan weten we even waar we het over hebben in de terminologie. Dank u wel.

Ik wil met u spreken over adviezen van de Raad van State en hoe daarmee is omgegaan, specifiek natuurlijk over het advies van de Raad van State met betrekking tot het wetsvoorstel Fraudeaanpak door bestandskoppelingen.

Mevrouw **Sabir**:

Ja.

Mevrouw **Simons**:

De Raad van State is ook in die casus kritisch, zowel over de proportionaliteit als over de doelmatigheid van het wetsvoorstel. Volgens de raad bestaat het gevaar dat gegevens van de burger voor andere doeleinden gebruikt gaan worden en dat de burger geen inzicht heeft in welke gegevens verwerkt worden. In hoeverre bestond het gevaar dat gegevens van burgers voor andere doeleinden gebruikt zouden worden? U zei eerder vandaag dat bepaalde gegevens niet gebruikt konden worden. Mijn vraag daarbij: mochten zij niet gebruikt worden of konden zij fysiek daadwerkelijk niet gebruikt worden?

Mevrouw **Sabir**:

Mmm. Nou, ik denk dat laatste. Ik zal dat toelichten; u stelt hele scherpe vragen. We maakten gebruik van gegevens die al voor dat doel door partijen waren verzameld en die ook alleen konden worden samengebracht. U vraagt mij naar de theoretische mogelijkheid: is het mogelijk om toch nog andere gegevens toe te voegen? Ik denk dat die mogelijkheid er altijd is, maar we hebben die waarborgen zo gemaakt dat dat natuurlijk helemaal niet ... Ik zou er nooit bij stil hebben gestaan dat dat überhaupt zou gebeuren.

Mevrouw **Simons**:

Als u het goedvindt, ga ik dan toch nog heel kort in op die waarborgen. Hoe heeft u kunnen waarborgen dat betrokken partijen niet gebruikmaakten van gegevens waarvan u zegt: dat kan niet, bijvoorbeeld omdat dat niet mag? U heeft al eerder het voorbeeld gegeven van strafrechtelijke informatie. Hoe ziet een waarborg eruit?

Mevrouw **Sabir**:

Hoe ziet zo'n waarborg eruit? Die waarborg ziet er zo uit dat partijen, voordat zij met een project van start gaan, expliciet moeten beschrijven

welke gegevens zij met elkaar gaan delen. Dat voorstel wordt goedgekeurd of afgekeurd; we gaan er in ieder geval van uit dat dat wordt goedgekeurd. Dan worden die gegevens daadwerkelijk aangeleverd bij het Inlichtingenbureau. Op het moment dat het Inlichtingenbureau erachter komt dat er meer wordt aangeleverd of wat dan ook, trekt het bij de minister aan de bel, want dat is niet de bedoeling.

Mevrouw **Simons**:

En dat is ook gewaarborgd?

Mevrouw **Sabir**:

Ja, dat is ook gewaarborgd. Ja, ja.

Mevrouw **Simons**:

Goed. Dank u. Uw afdeling past het wetsvoorstel aan, maar stelt in de zojuist uitgelegde memorie van toelichting ook dat er gekozen is voor een ruime doelbinding – daar heeft u ook al iets over gezegd – die breed genoeg is, zodat samenwerkende bestuursorganen daar gebruik van kunnen maken. Ik ga met u nog een keer terug naar het woord "noodzakelijk".

Mevrouw **Sabir**:

Ja.

Mevrouw **Simons**:

Waarom was het noodzakelijk?

Mevrouw **Sabir**:

Het was noodzakelijk omdat de samenleving, de Kamer en het kabinet verwachten dat de minister en uitvoerders goed zorg dragen voor de uitkeringsmiddelen en dat die bij de goede mensen terecht komen. Zonder bestandskoppeling op deze manier is het eenvoudigweg onmogelijk om dat op een goede manier te doen.

Mevrouw **Simons**:

Het is jarenlang zonder deze instrumenten uitgevoerd en ik hoor u al meermalen zeggen dat het niet zonder deze instrumenten kan.

Mevrouw **Sabir**:

Het kan niet zonder deze instrumenten op het moment dat je als maatschappij, als kabinet of wat dan ook zegt: wij accepteren het niet meer

dat er zaken zijn die bij de ene overheidsorganisatie wel bekend zijn en bij de andere niet; dat accepteren wij niet, want dat moet gedeeld worden.

Mevrouw **Simons**:

Dus het is noodzakelijk omdat er een grote politieke behoefte is om effectief fraude te bestrijden.

Mevrouw **Sabir**:

Ja, om ervoor te zorgen dat dat percentage fraude zo laag mogelijk is.

Mevrouw **Simons**:

Wat was eigenlijk het percentage fraude op het moment dat u met uw project begon?

Mevrouw **Sabir**:

Ehm, ik moet even ... Het percentage fraude weet je nooit, omdat je nooit weet wat je niet weet. Wat we wel weten, is dat er in de jaren daarvoor – ik zeg het even uit mijn hoofd vanuit de memorie van toelichting – 157 miljoen aan socialezekerheidsfraude was geconstateerd. We hebben zojuist al besproken dat de LSI-projecten al op basis van een convenant werden uitgevoerd. Daarvan is vastgesteld dat de geraamde opbrengsten over drie jaar, in 2010-2012, 58 miljoen waren.

Mevrouw **Simons**:

De geraamde opbrengsten.

Mevrouw **Sabir**:

De geraamde opbrengsten van de projecten, ja.

Mevrouw **Simons**:

Is bekend wat de werkelijke opbrengsten zijn geweest?

Mevrouw **Sabir**:

Niet bij mij.

Mevrouw **Simons**:

Dank u wel. Ik ga even terug naar het oordeel van de Raad van State. Die zegt over die ruime doelomschrijving dat deze onvoldoende voorzienbaar is in de zin van artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Wat bedoelt de Raad van State daarmee?

Mevrouw **Sabir**:

Dat is een heel formeel juridisch argument. Wat we op basis daarvan hebben gedaan, is in de memorie van toelichting beter beargumenteren waarom dit past binnen het Europees Verdrag voor de Rechten van de mens.

Mevrouw **Simons**:

Want wat bedoelt de Raad van State met de term "voorzienbaar"? U zegt dat het een juridische term is. Ik ben daar zelf niet mee bekend. Kunt u hem mij uitleggen?

Mevrouw **Sabir**:

Dat ... Het was een nieuwe ... Zoals ik het opvat, betekent het dat het past binnen het EVRM.

Mevrouw **Simons**:

Dus zoals u het opvat, beoordeelt de Raad van State de ruime doelomschrijving als niet genoeg passend binnen artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Is dat wat ik met voorzienbaar ...

Mevrouw **Sabir**:

Zo hebben wij 'm opgevat. We hebben als gevolg daarvan ook de wetsbepaling aangepast.

Mevrouw **Simons**:

Goed. Nog één keer. Dan bedoelt de Raad van State dat wat dit achtste artikel opdraagt, niet voldoende gehonoreerd wordt. Begrijp ik het zo goed?

Mevrouw **Sabir**:

Ja. In dat artikel staat dat er voldoende noodzakelijkheid moet zijn; "pressure need" noemen ze dat. We hebben het wetsartikel ook op basis daarvan aangepast, en onderbouwd hoe we het hebben getoetst aan het EVRM.

Mevrouw **Simons**:

Uw toetsing was een andere dan die van de Raad van State.

Mevrouw **Sabir**:

Nee. Nee, we hebben het wetsartikel aangepast ...

Mevrouw **Simons**:

Ah, oké, excuus.

Mevrouw **Sabir**:

... en we hebben het ook toegelicht.

Mevrouw **Simons**:

Dank u wel. Daarnaast heeft de raad ook kritiek op het criterium "verhoogd risico op misbruik". De raad stelt daarover het volgende. Ik zal een citaat voorlezen: "Ook als iemand twee kenmerken heeft die wijzen op een statistisch verhoogde kans dat hij fraude pleegt, kan de kans dat hij daadwerkelijk fraude pleegt nog steeds klein zijn. De risicomelding zou in dat geval een onevenredig zware inmenging in de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene kunnen betekenen." In reactie daarop voegt uw afdeling enkele voorbeelden toe aan het criterium van verhoogd risico op misbruik, om daarmee duidelijker te maken wat er werkelijk bedoeld wordt. Waarom is ervoor gekozen om de kritiek van de raad op die manier te verwerken?

Mevrouw **Sabir**:

Ik meen dat deze term ook is aangepast naar "onterecht gebruik", om hem in die zin iets meer te specificeren en om duidelijk te maken dat de wet alleen ingezet mag worden voor de doelen in de wet. Voor het oorspronkelijke wetsartikel was gebruikgemaakt van de manier waarop het ook al in het convenant van de LSI was beschreven. Door de feedback en de adviezen die we van de Raad van State kregen, is dat aangepast.

Mevrouw **Simons**:

Dus "verhoogd risico" werd "verhoogd risico op misbruik"? O, sorry, excuus. "Verhoogd risico op misbruik" werd "verhoogd risico op onterecht gebruik".

Mevrouw **Sabir**:

Ja.

Mevrouw **Simons**:

Is daarmee ook voldaan aan de definitie van fraude?

Mevrouw **Sabir**:

Fraude is hoe dat werd besproken of hoe dat werd genoemd. En het is niet zo dat het ook meteen werd opgevolgd als dat risico naar boven kwam. Dat moest ook onderzocht worden. Op die manier zit die waarborg dus in de wet.

Mevrouw **Simons**:

Ik kan me voorstellen dat fraude gezien wordt als onterecht gebruik, maar is alle onterecht gebruik ook fraude?

Mevrouw **Sabir**:

Wij hebben daarin het regeerakkoord gevolgd, dat deze termen gebruikte.

Mevrouw **Simons**:

Dank u wel. Is er nog overwogen om de beschrijving op een andere manier vorm te geven, gezien de mogelijke consequentie die de raad beschreef in zijn advies?

Mevrouw **Sabir**:

U bedoelt het wetsartikel? Of ...

Mevrouw **Simons**:

Ja.

Mevrouw **Sabir**:

Ja, we hebben het wetsartikel op een aantal punten inderdaad aangepast.

Mevrouw **Simons**:

Maar deze specifieke beschrijving ... Is er nog gesproken over eventuele andere woorden of termen die passend zouden kunnen zijn?

Mevrouw **Sabir**:

Nee, het wetsartikel is niet op dat punt aangepast, als u dat bedoelt.

Mevrouw **Simons**:

Dank u wel. En is er naar aanleiding van het advies nog gesproken over de mogelijke implicaties voor burgers?

Mevrouw **Sabir**:

De weging daarin ... Wat betreft de implicaties voor burgers is er een weging gemaakt bij het opstellen van de wet, waarin je aan de ene kant wilt vasthouden aan de bescherming van burgers, ook wetende dat je burgers hebt die bewust de wet overtreden, en je aan de andere kant het belang hebt dat werd gehecht aan een stevige aanpak. In die zin is dat dus gewogen door aan de ene kant de waarborgen in de wet in te bouwen en dat aan de andere kant zo zorgvuldig mogelijk te doen.

Mevrouw **Simons**:

En hoe is die weging gemaakt? Wat heeft de doorslag gegeven om bijvoorbeeld te zeggen: we kiezen specifiek voor deze terminologie en niet voor die, op basis van de weging die we nu maken?

Mevrouw **Sabir**:

Bij de terminologie hebben we het regeerakkoord et cetera gevolgd.

Mevrouw **Simons**:

In het kader van de weging met betrekking tot eventuele consequenties voor burgers? Hoe is die afweging gemaakt? En hoe heeft die uiteindelijk geleid tot de keuze die gemaakt is?

Mevrouw **Sabir**:

Bij de terminologie van de wet?

Mevrouw **Simons**:

Ja, dus u heeft ...

Mevrouw **Sabir**:

Die weging heeft niet plaatsgevonden. Nee.

Mevrouw **Simons**:

Dat is duidelijk. Dank u wel. De Raad van State beschrijft de regeling voor het verzoek om gebruik te mogen maken van het Systeem Risico Indicatie als "weinig doelmatig": "De regeling is zo geformuleerd dat de minister ieder verzoek dient te honoreren, en ook als de minister van oordeel is dat het gebruik van het Systeem Risico Indicatie weinig bruikbare resultaten zal opleveren, kan hij het verzoek niet weigeren. De raad adviseert de verplichting van de minister te wijzigen in een discretionaire bevoegdheid." Dat advies is ook niet overgenomen. Het is een van de adviezen die niet is overgenomen. Waarom niet?

Mevrouw **Sabir**:

De manier waarop onze juristen naar het begrip "discretionaire bevoegdheid" keken, was dat de minister in feite zonder onderbouwing of wat dan ook een verzoek mocht weigeren. Onze juristen zeiden juist: op het moment dat jij een aantal waarborgen inbouwt en partijen vraagt om te motiveren waarom een project nodig is en wat het oplevert en je de minister vervolgens laat toetsen of dat voldoende is gedaan, is dat de bevoegdheid van de minister en dan moet hij dat meenemen in zijn weging; dan mag hij een project niet laten starten omdat hij dat zelf wil, zeg maar.

Mevrouw **Simons**:

De minister moet de aanvraag toetsen ...

Mevrouw **Sabir**:

Ja.

Mevrouw **Simons**:

... maar hij moet 'm eigenlijk ook altijd goedkeuren.

Mevrouw **Sabir**:

Op het moment dat er voldaan is aan het proces en hij ervan overtuigd is dat het project ook iets oplevert, of een goed project is, moet hij ermee akkoord gaan, met uitzondering van wat technische dingen, bijvoorbeeld te weinig capaciteit. Want hij is natuurlijk ook verantwoordelijk voor de analysecapaciteit van de SIOD, en als die capaciteit er niet is, heeft het natuurlijk ook geen zin om van start te gaan.

Mevrouw **Simons**:

Mag de minister een aanvraag afwijzen?

Mevrouw **Sabir**:

Op het moment dat hij ziet dat het onvoldoende goed is beschreven en onderbouwd.

Mevrouw **Simons**:

Ook als de minister van oordeel is dat het gebruik van het Systeem Risico Indicatie weinig bruikbare resultaten zal opleveren, kan hij het verzoek niet weigeren, en daarom adviseert de raad de verplichting van de minister te wijzigen in een discretionaire bevoegdheid. Dit lijkt met elkaar in tegenspraak. Ik probeer even te begrijpen hoe de procedure loopt.

Mevrouw **Sabir**:

Het is de visie van de Raad van State dat het mogelijk minder op zou kunnen leveren. Dat is het uitgangspunt; daar gaan zij van uit bij het advies dat zij geven. Op het departement had men al een aantal jaren ervaring met deze projecten. Voor hen was het heel logisch dat deze wet er zou komen, juist omdat daar goede ervaringen mee waren opgedaan en het ook geld had opgebracht. In die zin werd dat uitgangspunt dus minder gedeeld.

Mevrouw **Simons**:

Ik ga het nog één keer aan u vragen in de vorm van een ja-of-nee-vraag. Was het voor de minister mogelijk om projecten af te keuren, om projecten af te wijzen en te zeggen "nee, dit gaan wij niet doen"?

Mevrouw **Sabir**:

Mits ... Ja, dat was mogelijk. Ja.

Mevrouw **Simons**:

Dank u wel. Mijn allerlaatste vraag aan u gaat over gastouderschap. De Afdeling merkt op dat de wetsartikelen over gastouderschap ruimer zijn omschreven dan nodig is en adviseert te bepalen dat alleen gegevens over de registratie als gastouder vastgelegd worden in het register kinderopvang en dat alleen die gegevens worden verstrekt. Dit voorstel heeft de afdeling ook niet overgenomen. Weet u nog wat daar de reden voor was?

Mevrouw **Sabir**:

Nee, dat weet ik niet. Ik weet wel dat het hele artikel uiteindelijk is teruggetrokken. Ik gaf net al een voorbeeld. Je doet een aannname en kijkt dan of er inderdaad iets aan de hand is. Nou, één keer is er zo'n koppeling gedraaid. Eigenlijk bleek dat die aannname niet klopte, en toen hebben we het wetsartikel teruggetrokken.

Mevrouw **Simons**:

Dank u wel.

Mevrouw **Sabir**:

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dan zijn we aan het einde gekomen van dit openbaar verhoor. Namens de enquêtecommissie dank ik u voor dit verhoor.

Sluiting 14.57 uur.
